

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

N:r 10.

Fredagen den 8 mars 1889.

2:dra årg.

<p>Byrå: Klarabergsgatan 54, en tr. Annonspris: 25 öre pr petitråd (= 10 stafvelser).</p>	<p>Tidningen kostar endast 1 krona för kvartalet. postarvodet inberäknadt. Ingen lösnnummerförsäljning.</p>	<p>Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 10—11 och 4—5. Allm. Telef. 61 47.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Infaller helgdag på fredagen, ut- gifves tidningen näst föreg. eller nästfölj. söckendag.</p>	<p>Prenumeration sker: I landsorten: å postanstalterna. I Stockholm: hos redaktionen, å Stads postens huvudkontor, i boklädorna samt å tidningskontoren.</p>
---	---	--	---	---

Hanna Lindberg.

Helt visst torde det vara fallet, att den kvinna, med hvilkens bild Idun för dagen prydt sin första sida, för mången af våra läsarinor bär ett okänt namn. Ingalunda hörde hon heller till de världens lysande och store, hvilkas dåd ligga på hvar mans läppar, och hvilkas görande och låtande vid sig binda de stora hoparnes nyfikna intresse; men i det tysta har hon genom ett långt arbetslif fullföljt en berömvärd gerning och skapat ett efterföljansvärdt föredöme.

Som den första och yppersta representanten för den nutida svenska kvinnan på det praktiska arbetets och den praktiska välgörenhetens område har Hanna Lindberg fått sin plats i Iduns porträttgalleri. De dagliga tidningarna innehöllo för kort tid sedan meddelandet om hennes frånfalle, då hon den 22 sistlidne februari efter ett verksamt lif slöt sina ögon till den stora hvilan.

Hanna Lindberg föddes på Tullgarns kungsgård den 26 december 1823. Redan vid 18 års ålder lemnade hon emellertid hemmets lugna vrå, då hon ansåg att det samma — ett välbergadt, men enkelt handverkshem — icke lemnade tillräckligt tillfälle till nyttig verksamhet för tvänne hemmarande döttrar. Med

tomma händer, utan det ringaste understöd från föräldrarna, begaf hon sig på vinst och förlust upp till huvudstaden för att der söka sig sjelfständigt arbete och bergning.

Till en början antäldes hon som hushållerska i ett af Stockholms mest ansedda presthus, der hon snart med sitt gedigna och färd-

lösa väsen förvärfvade allas förtroende och vänskap. Efter fyra år lemnade hon dock denna plats, lockad af ett anbud att som handelsbiträde vinna anställning vid det så kallade »Almedahlska magasinet», den stora linneaffären, som än i dag florerar och säkerligen torde vara flertalet af våra läsarinor äfven i landsorten välbekant. Denna anspråklösa anställning gaf uppslaget för hela hennes kommande lif.

Af den kända signaturen S. L—d, hvilkens innehafvarinna stått den nu aflidna personligen nära, förekom i en af huvudstadens dagliga tidningar en sympatisk minnesruna, hvori det angående Hanna Lindbergs verksamhet vid det Almedahlska magasinet heter:

»Hannas ovanliga ordningssinne, hennes skarp-synthet och omtliga redbarhet, hennes vaksamhet för hvarje äfven det minsta tillfälle till förvärf, och hennes varsamhet att vid dess begagnande icke öfverskrida den sunda utvecklingens gräns, samt, sist men icke minst, den sällsynta finkänslighet hvarmed hon afvägde säljarens och köparens ömsidiga fördelar, denna sällsporda förening af äkta köpmansegenskaper, kommo här småningom till sin rätt och satte henne i stånd att uppbringa den affär, i hvars tjänst hon

trädt, till en aldrig förut uppnådd trygghet, på samma gång hon grundlade en själfständig verksamhet för egen del.

Knappast inträdd i medelåldern hade hon nått det mål, »tillräckligt göra» för tanke och hand samt en oberoende utkomst, för hvars vinnande hon lemnat fädernehemmet. I mån som arbetet vidgades, stego också fördelarne, och med åren befann sig Hanna Lindberg i spetsen för en betydande, själfständig affär, på samma gång hon såsom delegare i Almedahls bolag verkade för förbättring och förädling af dess tillverkningar, på ett sätt som kan förklaras endast deraf, att en qvinna med hennes egenskaper bättre än männen kan bedöma arten och värdet af varor, som företrädesvis afse qvinnornas och hemmens behof. Dertill kom, att Hanna af naturen egde ett fint konstsinne, som i umgänget med konstnärer och under deltagande i konstindustriella sträfvanden allt mera förädlades.»

Äfven sedan Hanna Lindberg genom de fruktbringande resultaten af sin idoga verksamhet förvärfvat sig en relativt lysande ekonomisk ställning, förhindrades hon af sin enkla och anspråkslösa natur att på sig själf slösa af denna världens bekvämlighet och goda. När hon äntligen förmåddes att lemna det föga komfortabla inackorderingshem, der hon under en lång följd af år haft sin bostad, och åt sig själf inredde ett eget litet bo, inskränkte hon sig äfven der till den solida enkelhet, som var ett utmärkande drag i hennes karaktär.

»Det starkaste intryck, man fick af Hannas personlighet i hennes krafts dagar,» säger S. L.—d, »var det af en i alla rikningar genomförd själfständighet. Allt hvad hon egde och allt hvad hon var, så i fråga om affärsduglighet, rikedom och samhällsställning, som till karaktär och bildning, var så att säga själf-förvärfvad. Hon var icke heller lik någon annan, hade sitt hufvud för sig och sitt lynne för sig. Hon stälde höga kraf på människorna, men alltid främst på sig själf. Hon skydde icke kampen mot konkurrenter och andra motståndare, och hon segrade ofta, kanske därför att hon aldrig begagnade oädla vapen. Den harmfulla motvilja, hennes första framgångar väckte bland män af hennes yrke, lade sig småningom och lemnade rum för erkännande och högaktning.»

Af sina rika tillgångar använde Hanna Lindberg en stor del till en vidsträckt och praktisk välgörenhet. Otaliga hjälpbehöfvande, hvilkas namn och antal ingen skall räkna, gingo i tysthet hulpna från hennes dörr; missionshyddor, sjukhem, barnhem, en mängd af välgörande barmhertighetsstiftelser äro minnet af hennes frikostighet och varma hjerta. »Handarbetets vänner» rönt beständigt hennes lifligaste intresse och kraftigaste understöd.

Nu är Hanna Lindbergs plats på det Almedahlska magasinet tom, sedan ett långvarigt lidande slutligen fört henne i grafven; men i svenska qvinnors hägkomst må hon länge lefva som ett ädelt exempel, en värdig representant för allt hvad sundt och dugligt heter inom deras kön.

Sen till, ärade läsarinor, att Idun ej saknas hos någon af edra bekanta!

Vi och våra tjenarinnor.

(I skafferinyckelfrågan.)

Utan att på något sätt vilja förringa det goda och tänkvärda i fru H. Kamkes uppsats om »sparsamhet i det lilla», torde det dock kunna sägas, att hennes åsichter säkerligen stödjä sig på en mera enskild än allmän grundlag, såsom t. ex. sträng hushållsaktighet med särskildt afseende fäst vid matlagningen, inga barn i familjen, möjligen inackorderingar o. s. v. Ty, såsom redan i denna tidning blifvit anmärkt af Albert... (ina?), en husmoder har mycket annat att sköta än just matvarorna. Vårdar hon själf sina barn, så kan hon icke, om hon ej skall fördubbla sin person, springa och läsa upp och igen om hvarje bit, som blir öfver eller skall tagas fram. Äfven om hon har hjälp med barnens skötsel och uppfostran, är det dock så mycket, som en moder, en öm moder nämligen, hvarken kan eller vill lemna i andras händer, om det nödiga sambandet mellan moder och barn skall kunna fullkomligt fast sammanknytas och bestå. Och då är det fråga om, hvilket som är farligast, att låta jungfrun skära sig extra skifva af steken eller lemna barnet i det ögonblick, det som bäst behöfver sin mor. Det är nu icke fråga om att en eller annan gång försumma barnet — det skulle ju föga betyda. Men då man alltid måste läsa upp hvad man läst igen, så blir det rätt ofta att springa från det ena till det andra.

Visserligen kan man indela sin tid, så att allt skulle kunna medhinnas i rätt ordning, men rubbningar inträffa alltid, äfven i den bäst anlagda plan, helst der små barn finnas, som man omöjligt kan tvinga att på gifna tider sofva och äta. Likaså rubbas genom sjukdom, gästers ankomst o. d. den vanliga ordningen. Är då tienstflickan icke van att det ringaste reda sig på egen hand, blir det rätt obehagligt för värdinnan, oafsedt att jungfrun kanske just då, när hon kommer öfver något, passar på att taga sin skada igen.

Det skulle för öfrigt vara högst obehagligt att hafva i sitt hus en tjenare, för hvilken man skulle behöfva läsa undan allt utom eld och vatten. En sådan vore det bäst att så fort som möjligt göra sig af med.

Ganska ofta händer det, att ett vid bordet börjadt samtal omedelbart fortsättes; ofta nog har mannen kanske icke någon annan tid att egna sin hustru än några minuter strax efter maten. Det blir då åter igen fråga om, hvilket som är farligast, antingen att den der extra stekskifvan, några bitar socker eller återstoden på syltassietten komma på villovägar, eller att mannen, som ständigt måste tala vid en hustru, hvars tankar äro i skaffariet, eller som rent af afbryter samtalet, emedan hon måste ut i köket för att rädda några öfverlevor, att han ledsnar dervid och icke bryr sig om att tala vid en så ointresserad person.

Slutligen skulle ju en gift qvinna på detta sätt blifva en riktig slaf af sin hushållning. Icke ett ögonblick skulle hon få för sig själf, knappast nog för man och barn. Ty om hon icke kan hafva så mycket förtroende för sina tjenare, att hon vågar låta en kotlett, som skall sparas till frukosten, stå i oläst skåp, eller icke kan skicka jungfrun till torget med några kronor för att köpa några marker kött, då kan hon med skäl frukta för falska nycklar och alla möjliga andra bedrägerier.

Det är ju därför icke sagdt, att man skall lemna allt vind för våg. Det vore väl märkvärdigt, om man ej skulle kunna säga åt en tjenarinna: »sätt undan detta eller detta tills i morgon; spar detta stycke till qvällen» o. s. v. och kunna vara viss på att bli åtlydd. Min erfarenhet är den, att när man har en hederlig tjenarinna och visar henne förtroende, är hon lika sparsam och mån om husets bästa som någonsin matmodern själf. Och om husmodern granskar uppköpen — i fall hon skickar tjenarinnan till torget — och noga tager reda på prisen, bör hon väl, för så vidt hon själf något förstår, snart kunna se, om hon blir bedragen eller ej. Men äfven i detta fall vinner tienstflickan snart den öfning, att hon kan köpa lika godt och billigt som frun själf. Rätt ofta ser man också vid den märkvärdiga torghandeln förståndiga fruar rådfråga och rådgöra med den åtföljande tjenarinnan.

Och om man nu har blott en tjenarinna och flere barn, huru skall det då gå till? Skall jag åt en person, som jag icke kan betro att redligt och förståndigt köpa en kotlettrad eller en stek, lemna värden om mina barn, medan jag själf går på torget? Medan jag går der och tingar och prutar och förtjenar 50—60 öre, slår må hända en värdslös jungfru en kastrull med kokhett vatten öfver den lille, som går henne i vägen, eller skuffar honom omildt i vrån, eller låter honom höra hårda ord, kanske farliga ord.

Summan af saken är, att i allt, som rör yttre förhållanden, är det omöjligt att strängt och oböjligt påyrka: »man skall alltid», och »man skall aldrig», ty en hvar måste rätta sig efter omständigheterna och böja sig för deras makt. Deremot torde man kunna säga, att det *alltid* är riktigare att framkalla hederkänsla hos människor och vända sig till deras bättre natur, än att taga för afgjort, att de ingen sådan ega. Likaså torde *aldrig* en tjenarinna kunna känna sig såsom i ett hem eller betrakta sin matmoder som en vän, om hon icke af denna matmoder behandlas med något förtroende.

Till sist blott en anmärkning: människan lefver icke allenast af bröd. Husmoderns kall är vida högre och större än att blott vakta matvaror och se till, att ingen får en bit utöfver sin beskärda del. Hon har vida viktigare saker att vårda, och ehuru det här mer än någonsin gäller att det ena göra och det andra icke låta, så måste det dock bero på hvars och ens eget omdöme, hvad som är det viktigare och det ringare, det farligare eller förlätligare att försumma.

Nina.

Själfbeherskning.

Quidt ibland de många olika bestyr, hvaraf en husmoder i allmänhet är upptagen, är det ofta svårt att alltid bevara det lugn och den yttre älskvärdhet, som är nödvändig för hemmets trefnad, och detta i synnerhet då, såsom ofta är fallet, flere små förtretligheter hopa sig på en gång. En husmoder med lifligt temperament, som gerna vill uppfylla alla sina husliga pligter till och med med uppoffring af sin egen bekvämlighet, tråkar kanske genom omsorgen att göra allt så godt som möjligt i fara att ådagalägga en ifver och oro, som alltid verka störande på den allmänna trefnaden. Det finnes till exempel hus, der ankomsten af en oväntad gäst framkallar så mycken uppståndelse, så mycket

spring hit och dit, så många hviskningar mellan frun och tjenarne eller de vuxna döttrarna och så många förlägna miner, att hvarken värden eller gästerna kunna vara glada. Många inbilla sig, att man ej kan tillägna sig lugn och besinning, när man ej af naturen är utrustad med dessa egenskaper, men erfarenheten har öfverbevisat mången, att man genom en stark vilja och ständigt öfning småningom kan lära sig *sjelfbeherskning*.

Sofia.

Om dukning af bord.

Modet har förstätt att omätligt utvidga sitt rike; dess makt sträcker sig vida längre än ens dess mest lydiga undersåtar tvekas fatta. Det utöfvar sitt inflytande icke blott på vår klädedräkt, våra boningsrum, vår literära smak — nej, det går ännu längre i sitt tyranni och sätter sin stämpel till och med på den föda vi förtära. Man förtär i dag helt andra rätter, än man gjorde för blott ett fjerdedels århundrade tillbaka, och man fordrar äfven att rätterna skola serveras på modernt vis. Af festbordets dukning kan man i viss grad bilda sig ett omdöme om husmoderns smak; skall man få en god tanke om denna, så bör bordet icke se öfverlastadt ut. Den enkelhet, som nu gör sig gällande i alla riktningar, har äfven här vid lag fängslat vårt sinne; vi sakna den ogera i ett främmande hem, än mindre i vårt eget.

De viktigaste förändringar på detta område komma alltid från London. Engelsmannen älskar sitt »home»; han är städe betänkt på, hur han skall inrätta detta på det mest trefliga och komfortabla sätt. Derfor egnar han äfven stor uppmärksamhet åt det bord, vid hvilket han och hans gäster skola taga plats. I London var det ock först som det sympatiska kommandoropet: »bort med allt onödigt» ljöd — och andra länders fruar hörde ropet och lydte det med nöje. Den bästa prydnaden för ett festbord utgöres af friska blommor, hvilka aldrig kunna utträngas. Man sätter antingen en väldig blomsterskål, fylld med doftande blommor, midt på bordet, eller också fördelar man blommorna i flere högt bundna buketter och sätter dem i några mindre vaser. Ett vackert och billigt, om ock icke alldeles nytt mode är användningen af kristallkorgar eller kristallsurtuter med rämlig urhålkning. Denna fyller man med jord och sår korn deri; efter tre eller fyra dagars förlopp uppspirar en vacker grönska, i hvilken man då sticker in friska blommor. Först bör man dock klippa gräset jemt. Det allra nyaste modet är att fylla helt små, låga vaser med blommor och ordna dem i arabesker innanför tallriksraden. Detta utgör en ersättning för det mindre praktiska bruket att omgifva hela bordet med blomsterguirlander, hvilka inom en kort stund förvissna. Samtidigt med sådana långa guirlander försvunno äfven alla småkransar kring tallrikar och karaffiner. De små knapphålsbuketterna deremot, som instickas i servetterna, trotsa alla modets vexlingar. Åt damerna föredrager man ibland att af blommorna binda en liten krans, som får tienstgöra såsom servettring och derefter får del af den afundsvärda lotten att hvila på en mjuk, hvit kvinnoarm bredvid en juvelströdd guldring för att der förvissna.

Stilen i sjelfva matsalens möblering har intet inflytande på bordets dukning; är mat-

salen i gammal svensk eller gammal fransk stil, så kan man dock godt duka bordet i den moderna engelska stilen. Vid bordets dukning bör husmodern först och främst vara betänkt på, att hon icke egenmäktigt inskränker sina gästers personliga frihet. Vid hofmiddagar beräknar man 50 cm. bordsrum för hvarje person, och detta mått borde öfver allt iakttagas. Festligast ser bordet ut, när det är i hästskoform; det blir då äfven mycket rymligare. De vanliga fyrkantiga borden äro deremot mera »gemytliga».

Hvad beträffar menyerna, som ju alltid höra till vid de stora middagarna, så finnes deraf en mängd nätta exemplar. Menyn skall alltid vara utförd i stil med det kort, som anvisar platsen; någon viss storlek är icke bestämd, dock håller man sig helst till måttliga dimensioner. I aristokratiska hus går man efter ett bestämt system och pryder menyerna blott med slägtvapnet i hvitt högttryck, ibland äfven kulört. Kartongen är hvit eller crémefärgad med förgyllda kanter. För herrmiddagar gifves det allehanda nytt i denna väg: menyer med kråsnålar i emaljimitation, med stockholmsvyer i litografi eller aquarellmålning, eller ock med ett qvinligt porträttgalleri. För damernas räkning har man kommit på en ny idé, lika förträfflig som originel; det är menyer, som angifva, icke blott hvilka rätter, som skola serveras till middagen, utan äfven huru dessa rätter tillagas. Till bröllopsmiddagar prydas menyerna af myrtenbuketter, vid silfverbröllop af sädesax i silfver och vid dopmiddagar af illustrationer till den bekanta storksagan.

Till ett festligt smyckadt bord höra ovilkorligen prydligt brutna servetter; i denna väg gifves en mängd allmänt kända variationer. Den hvita bordduken, som skall hänga ned $\frac{1}{4}$ m. på sidorna om bordet, bör, innan den lägges på, brytas, så att ett stort kors af krusveck uppstår tvärs öfver hela duken. Kuverterna ordnas på ett afstånd af 50 cm. från hvar andra och bestå af en flat och en djup tallrik; i denna ställes servetten, hvori, förutom blombuketten, äfven brödet instickes, om brytningen på servetten det tillåter. Tvänne omgångar, en större och en mindre, af knif, gaffel och sked lägges på hvardera sidan om tallriken. Till hvarje kuvert hör vanligen fem glas: ett ölglas i midten, så ett glas för champagnen, ett för rödvin, ett för fiskvin och ett för vatten. I Paris har man bannlyst alla glas från bordet. De ställas fram och tagas bort på samma sätt som tallrikarna, allt efter som de behövas. Midt emellan hvarje kuvert placeras ett salt- och ett pepparkar.

Fruktskålarna kan man efter behag placera antingen på stora bordet eller ock på ett litet sidobord. Menykorten ställas mot saltkaren, eller om hvarje gäst skall hafva sin meny, emot glaset, bredvid platsanvisningskortet.

Bordlöpare användas blott vid gouter, då allt slags kulört och broderadt duktyg kommer till heders. Vid middagar och supéer passar endast det bländande hvita damastduktyget.

Ett särdeles originelt bruk, likaledes engelskt, är, att så väl vid middagar som supéer midt öfver bordet lägga en lång, bred plyschremsa, hvarpå några brinnande lampor ställas. Detta gifver åt bordet en särdeles inbjudande anblick.

Bidrag i alla ämnen mottagas med tacksamhet.

Det första mötet.

Hvad jag minnes väl den dagen, då jag först min
älsklång såg!
Uti skuggan af en hängbjörk, trött och sömnig, just
jag låg,
och en gammal bok jag läste, halft mekaniskt om
och om,
när med lätta steg en flicka mot min gömda löfsal kom.

Ur min dvala väckt, jag fäste på den främmande en
blick,
medan häpen och förlägen dennavraskt förbi mig gick.
Kort var stunden, kort, men likväl mera lörörick den
var
för betraktarn, än de varit alla hans förflutna dar.

Smärt var flickan såsom vidjan, smidig som en antilop,
skälmen satt i ögats stråle och i kindens täcka grop,
öfver skulderna och ryggen frött det ljusa håret flöt,
och en knippa skogsvioler sig mot hvita halsen bröt.

Re'n hon borta var och syntes der på vägen icke mer,
men en ousäglig längtan i mitt bröst sig sänkte ner,
och mig tycktes som om något innerst i mitt hjerta
smält,
som min hela lefnadsriktning plötsligt tagit ny gestalt.

Om jag sörjde, om jag gladdes, jag ännu det icke vet,
glädje bytte plats för vemod och för vemod sorgsenhet,
men jag kände i minuten, att den flickan måste bli
målet för min lefnads sträfvan, för min andes dröm-
meri.

Allt se'n dess är hon min lycka, hon min sällhet och
min fröjd;
är hon i min närhet endast, är jag med allt annat
nöjd.
Och hvad godt jag kunnat verka, henne tackar jag
derför,
ty hon följer mig för evigt i hvad ädelt än jag gör.

Hon, ja hon, ty hennes minne är den ledtråd, som
jag ser
skymta för mitt inre öga, när jag handlar, när jag
ber.
När jag diktar, när jag tänker, står hon för mig lika
skön,
som den gången hon mig mötte under hängbjörk dun-
kelgrön.

Ingen guldring har oss bägge med sitt ljufva tvång
förent,
inga armars kärleksbojor, lindade kring vännen lent.
Ingen kyss på hennes läppar har jag nånsin tryckt
ännu,
af de hårda öden skildes från hvarandra snart vi tu.

Men ej världens magt kan slita henne ur min fantasi.
i dess tysta drömverld skall hon intill lifvets slut
förbli.
Inom mig och kring mig verkar hon beständigt mera
nytt,
fast än hon ju längesedan har ifrån min sida flytt.

N. H.

Husmödrar emellan.

Tvänne svar till »Betty».

Som undertecknad under nio års tid befunnit sig i liknande omständigheter med dem, som »Betty, ung husmor», i n:r 7 omnämner, att nämligen med tillhjälp af blott en tjenstflicka sköta ett hushåll, bestående af tre fullvuxna personer och ett litet barn samt 4—5 rum, så må gerna de länge sedan flydda årens erfarenhet komma någon ung medsysster till råd och hjälp.

Hvad som framför allt bör iakttagas under dylika, liksom i öfrigt under alla, förhållanden, är punktlighet och ordning. Allting, måltider så väl som andra sysslor, bör ske på bestämda tider. Efter klockslag kunna äfven ett litet barns mat- och softider ordnas, de sistnämnda böra om qvällarna aldrig inträda senare än kl. 6 à 7. Genom denna enkla åtgärd vinnes icke blott en väl behöflig ledighet för modren, utan barnet mår i alla afseenden väl deraf.

En annan, icke mindre viktig sak för en husmoder är att vare uppe i god tid om morgonen för att redan då anordna dagens angelägenheter.

För att nu något vidare tala om den egna erfarenheten, så har det under en senare period med vida större tjänstepersonal varit mycket svårare att få tiden att räcka till än just under den nyss antydda, då den var tillräcklig icke allenast för hushållets och barnets vård, utan äfven för »egen själsodling och deltagande i mannens intressen». Ja, den tillät t. o. m. studier af flerehanda slag, och helt visst var det just *detta*, som bibehöll sinnets spänstighet och ingöt i själen friskt mod och lif under de allvarliga sysselsättningarna, hvilka eljes så lätt göra lynnet missmodigt.

Ännu en sak! Låt den dyrbara tiden så litet som möjligt användas till visiter och bjudningar, ty det finnes väl knappast någonting mera själs- och tidsödande. Låt verksamheten i det egna hemmet blifva det käraste af allt! Då skall det icke heller saknas förmåga att sköta det på ett tillfredsställande sätt.

Gammal husmoder.

* * *

Ej vill jag påstå, att jag är någon erfaren husmor, då jag ej har varit gift mera än femton månader, men jag kan väl ändock få tala om för fru Betty, hur jag bär mig åt.

För det första är jag en mycket lycklig hustru till den allra bästa bland män, så har jag en liten trellig skrikhals till pojke om fyra månader. För det andra har jag sex rum och kök samt en »vanlig» tjänstflicka.

Af dessa rum begagna vi dagligen tre, nämligen matsalen, sängkammaren och min mans rum; men vintertiden elda vi i alla rummen för hvarje dag. För att så mycket som möjligt undvika den tidsödande damningen, sopa vi ej golven utom vid kakelugnarne. Vi bruka i stället för hvarje dag torra golven med en sorts grofva handdukar af juteväf, afsedda för det ändamålet. Med denna behandling af golven blifva aldrig möblerna så dammiga, och ganska mycken tid inbesparas, derigenom att man ej behöfver vänta på, att dammet skall lägga sig.

Klockan half 7 hvarje morgon stiger jag upp, badar min lille pys, och, när han får somna igen, hjälper jag till med städningen. I de flesta fall har dock min snälla jungfru hunnit att städa slut, till dess jag kommer ut, så att jag har god tid att egna mig åt man och barn till kl. 8, då min man går till sitt kontor. Under tiden då sängkammaren städas, brukar jag duka frukostbordet, och, när min man kommer hem till frukosten kl. half 10, är allting prydligt och ordentligt.

Hvad menar fru Betty med »sin mans intressen»? För min del tycker jag, att vi sköta våra mäns intressen, när vi uppjuda all vår förmåga att göra deras lif i hemmet så gladt och angenämt som möjligt, att vara sparsamma med friskt och godt mod, när vi veta, huru stora inkomster våra män disponera öfver, samt att *alltid* vara prydliga i vår klädsel.

Och vår egen själsodling?

Icke kunna vi väl tänka oss, att, sedan vi blifvit gifta, vi skola få egna många timmar om dagen åt läsning, spelning m. m., som vi fingo det i vårt föräldrahem. Nej, lyckligtvis kunna vi använda vår tid bättre!

Nu vill jag ej, att fru Betty skall tro, att jag anser det för höjden af lycka att sjunka ned till första tjänarinna i sin mans hem. Tvärt om! Ty jag vet, att alltid får man någon stund af dagen öfrigt för att ostördt kunna få läsa en timme i en god bok eller öfva in något nytt stycke på pianot.

Och äro vi medvetna om, att våra män älska oss, då nedsätter det oss ej i deras ögon, om vi sjelfva hjälpa till med hvad vi kunna i hushållet, ty just derigenom gifves det oss tid att få läsa och utbildta oss.

Ej vet jag, om mitt sätt att sköta mitt hushåll är tillfredsställande för andra, men att min man är belåten, det vet jag, och det är ju hufvudsaken för oss fruar.

Något bestämdt schema att följa för dagen kan väl fru Betty knappast få. Den ena dagen är ju så olik den andra. Och hvad gör det för resten, om det skulle sitta ett litet damkorn här och der. Det är väl bättre det, än att vi skulle trötta ut oss med damtorkning och så icke orka se glada och lyckliga ut, när våra män komma trötta hem om qvällarna.

Så tycker åtminstone

fru Ellen.

Handarbetets vänner.

Den förening, som under detta namn eger sitt högsäte här i hufvudstaden, torde ingalunda vara Iduns läsarinna obekant. »Handarbetets vänner» ha under en följd af år inlagt betydande förtjenster om inhemsk konst- och hemslojd af vidt skilda arter, ej minst genom underhållet af en kontinuerlig utställning på platsen, i den välkända lokalen vid Brunkebergstorg. Emellertid hade föreningen än ytterligare under förra veckans lopp anordnat en andra exposition i arfprinsens palats invid Gustaf Adolfs torg, hvilken omfattade en mängd dyrbara och stilfulla alster af qvinlig slöjd, som ej förr varit härstädes utställda och därför ej erbjödo så mycket större intresse.

Den svenska konstväfnadsindustrien har på de senare åren tagit stort och glädjande uppsving. De många stilfulla prof på dukagångskrabbasnårs- och flamska möbelväfnader, i hvilka man upptagit och på ett synnerligen lyckligt sätt fullföljt mönstermotiv från de gamla allmogeväfnaderna, och hvilka utgjorde ett af de viktigaste elementen på här omnämnda utställning, gäfvö den samma en särdeles färgrik och lysande pregel. De praktiga portiererna af rödlakan, synnerligen effektfulla och dekorativa stoffer i en modern rumsinteriör, falla äfven under samma afdelning.

En särskildt liflig uppmärksamhet tilldrog sig, som lätt förstås, en samling föremål, tillhörande det möblemang, som konung Oscar på sin nyligen firade 60 års dag erhöi som gåfva af drottningen och hofvets uppvaktande damer: ett par helväfda gardiner i djupt rött med smalare ränder i samma färg — endast något blekare — samt upp- och nedtill breda stilfulla bårder i lifliga färger (en ovanligt vacker dukagångsväfnad med gobelinmotiv, som väckte allmän beundran); vidare ett fönstertäcke i korsstygnbroderi, äfven detta i gobelinstil; en divan monterad i röd schagg och klädd med äkta gobeliner m. m. Af synnerligen konstnärlig verkan var den stora, dyrbara mattan i flossaväf, som bredde sig under det kungliga möblemang, men så har den ock en konstnär att tacka för sin tillkomst, då professor Julius Kronberg komponerat både mönstret och färgsammanställningen i den samma. Denna matta kan afgjordt betecknas som utställningens förnämligaste prydnad.

En grupp, som i hög grad egde sitt originella intresse, lockade talrika skådelystna till ett af salens hörn. Här hade man nämligen dukat ett fullständigt middagsbord med ljusstakar, blommor, servis, *allt* redo för gästbud — så när som på gästerna och maten. Det var duk- och servettyget samt den långa praktiga »bordlöparen», allt med stilfulla bårder och namnchiffer i rött korsstygnbroderi, renässansmotiv, som här utgjorde hufvudsaken. Nekas kan ej, att ett slikt måltidsbord, med det effektfulla och färgvarma broderiet på dukens snöhvita botten, gör ett synnerligen rikt och festligt intryck, vida öfvergående den sedvanliga, helhvita dukningens.

Utrymmet förnekar oss att, så långt vi vore frestade, ingå i den vackra utställningens detaljer; en uttömmande beskrifning skulle dessutom knappast vara möjlig. Hvarje särskildt prof ur den rika samligen af de flamska väfnaderna kunde t. ex. förtjena sitt eget kapitel. Vidare funnos flere utsökt vackra fönstergardiner, i silkesbroderi på gulhvitt, genombruten

botten, i blått, skänkt mönster på hvit botten, allt eleganta prof på en högt drivven och artistiskt ledd konstfärdighet. Af ett egendomligt intresse för de jemförelser, hvartill den gaf anledning, var den kollektion af finska, ryska och orientaliska handarbeten som på utställningen ställts till föreningens disposition. Utställningen i sin helhet var ett vackert utslag af det kända nit och insigt, med hvilka »Handarbetets vänner» verka för sitt beaktansvärda mål.

J. N.—g.

Teater och musik.

Kungl. operan gaf sistl. lördag den fjerde symfonikonserter med biträde af den framstående pianisten *Felix Dreyschock*. Det intressanta programmet utgjordes af Joh. Brahms symfoni nr 2, d-dur, Beethovens vackra ess-dur-konsert, i hvilken hr Dreyschock väckte synnerligen lifligt och välförtjent bifall, C. P. E. Bachs mer än hundraåriga symfoni nr 3, f-dur, samt det vackra förspellet till Wagners opera »Mästersångarne i Nürnberg». Utförandet under ledning af hofkapellm. Nordquist var förträffligt. På grund af det lifliga bifallet från den fullsatta salongen måste fjerde satsen i Brahms symfoni äfvensom förspellet till »Mästersångarne» omtagas.

På lördag denna vecka upptages till omväxling med det senaste programmet »Djamileh» och »Josef i Egypten», hvilket på grund af sjukdomsfall ett par gånger mest uppskjutas, ett nytt reprisprogram, nämligen »Alphyddan» och »Regementets dotter». Denna föreställning gifves som afskedsrecept åt en af k. operans mest förtjenta sångerskor fru *Charlotte Strandberg*, hvilken i sistnämnda opera återgifver sin gamla roll som markisinnan von Streckenfeld. Att det då blir fullsatt hus, kan man taga för gifvet.

K. Dramatiska teaterns omväxlande repertoar utgöres för närvarande af de omtyckta och synnerligen förtjenstfullt utförda pjeserna »Gnistan», »Lärdt folk i stubb», »Pepa», »En räddande engel», »I telefon», »Duvals skilsmessa», »Sveas fana» och »Galeotto».

Vasateatern synes med sitt nya program, upptagande Offenbachs bekanta opera-buffa »Riddar Blåskägg», hafva vunnit publikens synnerliga bevägenhet. Den är också ovanligt praktigt uppsatt och utförandet går med ett lif och en fart, som äro värda det allra bästa erkännande. Särskildt utmärka sig fru *Anna Pettersson* (Anna Stina) och hr *Kloed* (Riddar Blåskägg), liksom äfven fruarna *Carbeck* (prinsessan Hermia) och *Bergström* (drottningen) samt hr *Gründer* (kung Orre), *Hirsch* (hofmästaren), *Johansson* (alkemisten), *Anderson* (prinsen) och *Clementson* (hofmannen) förtjena att omnämnas. En ej ringa del i framgången har naturligtvis äfven teaterns kapellmästare hr *Halldén*. Det muntra stycket gifves hvarje afton för fulla eller goda hus.

Den 6 mars.

Svenska teaterns senaste nyhet kunna vi ej nämna något om denna gång, all den stund sagde teaters nuvarande innehafvare hr *Emil Hjertstedt* behagade gifva order om försäljandet af den för vår teateranmälares räkning till premiären i måndags aflagda biljetten — en obetänksamhet, lindrigt sagt, under så mycket mera försvärande omständigheter, som hr H. med den samma förenade den taktlösheten att ej underrätta om den vidtagna åtgärden. Hr H. bör veta, att bakom Idun stå mer än *femtio tusen* bildade läsarinna, och det är för deras skull vi omnämna Svenska teaterns verksamhet (liksom öfriga teatrar), ingalunda för hr Hjertstedts.

Literatur.

Svensk konstslöjd; organ för den inhemska konstflitens främjande, utgifven af *Hugo Hörlin*. Denna vackra och särdeles förtjenstfullt redigerade tidskrift må varmt anbefallas, icke minst inom alla de svenska hem, der slöjd i en eller annan form bedrivs. Tidskriften har nämligen satt som sitt mål att i ord och bild sprida kännedomen om sådana inom vårt

fosterland befintliga konstslöjdster och dekorativa arbeten, hvilka kunna uppställas som lärarika och efterföljansvärda förebilder. I betraktande af den verkligt gedigna utstyrelsen och de medföljande plan-schernas konstvärde kan priset för årgång (6 kronor för 4 häften) ej annat än betecknas som moderat.

Dikter af Oscar Bensow. (Andra tillökade upplagan). Hvad som befigat en andra upplaga af denna medelmåttiga efterklangspoesi, kunna vi rent ut ej fatta. Det löjligt storordiga företalet, der författaren i en retsamt docerande ton serverar ett uppkok på gamla allbekanta estetiska axiom såsom något alldeles nytt och »noch nie dagewesenes» ur egen fatatur, står i en rent ömklig kontrast med det andefattiga realiserande af de stora löftena, som han låtit följa under namnet: *dikter*. Dålig prosa är sannerligen intet att stå efter, men dålig poesi är dock den mest motbjudande bland literära anrättningar; just därför att ur denna konstform under mästaers händer fram-sprungit så upphöjda alster, förefaller befordrandet af omoget gymnasiistversmakeri till trycksvärtans ära rent af som vandalism. Den obetänksamma »kärleksgudinna», som hr Bensow i första dikten omtalar ha nederfarit från skyn »i en blomstersmyckad char, som dufvors hvita vingar bar, i månens glans, från stjernors dans» endast för att sätta den »diktar-lyra» i hr Bensows händer, hvilken han nu hotar att traktera »intill sin sista dag» — denna kärleks-gudinna torde redan haft rik anledning att ångra sitt tillmötesgående, för så vidt åtminstone hennes »kärlek» omfattar diktens ädla konst och hr Bensows oförskildt hemsökta medmenniskor.

J. N-g.

En radikalkur.

Novell

af
Elin Ameen.

(Forts.)

Dagar förgingo och blefvo till veckor, men pillerna hade ej haft den åsyftade verkan. Annie låg ännu till sängs, kraft- och modlös. Doktorn trodde, att om hon ville försöka stiga upp och komma ut i sommar-luften, skulle hon bli bättre, men hennes viljekraft var som förlamad.

»Plåga mig inte — låt mig vara i ro,» bad hon och föll i gråt vid minsta motsä-gelse.

»Annie!» Borgmästarinnan satt hos henne och hade en lång stund bekymrad betraktat flickans affallna ansigte och stora ögon, hvilka stirrade och stirrade framför sig liksom i bunden sorg.

»Annie!»

»Ja, tant.»

»På det här viset blir du inte frisk!»

»Nej, jag tror nästan. Doktors radikal-kurer bita inte på mig.»

»Annie, barnet mitt, du har någon sorg, som trycker ditt sinne — tala uppriktigt till mig som till en mor...»

»En sorg? Behöfver tant fråga mig derom, som känner hela mitt förflutna.»

»Det är inte det jag menar. Det kan ju aldrig glömmas; men du kämpade så tappert, du började se så lycklig och nöjd ut, men med ens blef du förändrad — sedan blef du riktigt sjuk, och nu tycks du hvarken kunna eller vilja bli frisk igen! Annie, är det, är det inte doktorn?»

Borgmästarinnans lilla rörliga hufvud låg aldeles på sned, och hon såg bevekande på Annie.

»Tant menar, att jag håller på att dö af kärlek till doktor Ljung? Åh nej, så roman-tiskt är det inte. Jag har öfveranstängt mig allt sedan — pappa dog; jag trodde arbetet skulle döfva all sorg, och det lyckades ju till en del, men det kostade min helse, och nu — ja, kanske vill jag inte bli frisk!»

Borgmästarinnan klappade henne sakta på

kinden, suckade och lade hufvudet åt andra sidan.

»Åh, tant,» sade Annie plötsligt med ett ovanligt utbrott af lidelse, »det går ändå inte — jag menar, att en qvinna, sådan som jag, kan inte lefva bara för att arbeta och försaka, att ställa det som mål, som förut varit en alldeles främmande — hjertat tar ut sin rätt, det ropar och ber om lycka, och man kan nedtysta rösten, men inte döda själfva längtan. Tant, jag är bara en flicka som alla de andra, inte så fysiskt stark som de flesta — jag var ämnad för kärlek och hemmets lycka — små mjuka barnaarmar skulle ha slingrat sig om min hals, mina egna små — jag kan inte hålla af alla dessa främmande barn i grofva kläder, med fula ansigten och simpla ord — jag längtar, längtar som förr och drömmer om något helt annat!»

Annie grät häftigt, och borgmästarinnan torkade ifrigt sina ögon. Denna flicka med sitt varma begär efter kärlek, sin veka qvin-lighet och sin unga längtan var helt olik den inbundna Annie med den fast tillslutna munnen och sitt afvisande af all förtrolighet, allt deltagande.

När borgmästarinnan den dagen lemnade henne, var det med en tyst men bestämd före-sats, att den unga flickan skulie bli lycklig och det så snart som möjligt.

Doktor Ljung gick af och an i sitt rum, blek, med hoprynkade ögonbryn, missnöjd uppsyn och blicken envist riktad mot golfvets qvistiga tiljor.

Han var ond, sårad, upprörd. Borgmästarinnan hade nyss lemnat honom efter ett enskildt samtal, lika ond och upprörd som han. Först hade hon yttrat sig förblomme-rad och i gåtor, men det var ej i doktors smak. Rättfram som han sjelf var, hade hennes fina, sväfvande antydningar endast retat honom. Då hade hon talat rent ut — sagt honom, hvad hon väntade af honom, hvad hela samhället väntade af honom, och hvad den unga flicka väntade, som lifvet be-dragit på så mycket, och som han visat så stort intresse — hon, som höll på att dö af kärlek till honom, och som var en flicka, så karaktärsfast, så snäll, så enkom skapad för honom.

Jaså, det var det, man väntade af honom — hon också! Och han, som trott, att hon var olik de flesta andra qvinnor, icke så lätt att vinna och icke flux tagande intresse och vänskap för kärlek, som ovilkorligen måste leda till frieri. Och om det nu också varit början till kärlek — det var ju möjligt — så var hans själs innersta känslor något så ömtåligt, något som endast tillhörde honom i hans ensamma stunder af vek stämning, när han hvilade från sitt arbete och gaf sig tid att drömma, att det var ett profanerande af hvem det vara månede att vilja forska i dem. Och så detta som man fordrade af honom — af honom, som aldrig tålde den minsta in-blandning i sina göranden och låtanden, ännu mindre i sina tankar och känslor.

Han kom i håg, att han som gosse en gång haft ett rosenträd, som han i hemlighet köpt och sedan vårdade. Det var hans fröjd att se de ljusa knopparne mörkna och svälla och bli till fullt utslagna rosor, som doftade ensamt för honom. Han hade älskat detta sitt träd som en mor sina små. Och när hvar utslagen ros vissnade och dog, klipte han varligt af dem och lade dem i en ask, liik ett minne af något kärt, som aldrig kan försvinna.

Men en dag hade syskonen upptäckt hans skatt, man gjorde narr af honom, skrattade åt honom. Då blef det plötsligt slut med hans kärlek till rosorna. Det svärmiska han kände vid deras doft, de ljufva tankar deras skönhet väckt, hans oro för knopparne — allt försvann med ens, sedan andras händer omildt berört hans blommor, sedan skämtet och skrattet förgiftat hans kärlek. Krukan med stängel, blommor och knoppar slungade han genom fönstret ned i trädgården, der den krossades. Sedan skaffade han sig aldrig mera något rosenträd.

Hans deltagande och intresse för Annie hade, i synnerhet sedan hon blef sjuk, haft något af vårdarens känsla för en blomma, som håller på att vissna. Kanske hade hon en dag kunnat bli honom kärare än allt annat, det hade inte varit omöjligt, men det var heller ingen ting, som han önskade eller åtrådde. Endast att den veka sidan af hans mångsidiga väsen längtade efter den drömda qvinna, som en dag skulle bli hans, och som skulle dela hans lif, hvilket utan henne blott skulle vara halft. Men att man skulle kasta henne i armarne på honom, det ville han ej. Det var han, som skulle begära, kämpa, om så fordrades, hon som skulle ge — icke tvärt om — deremot uppreste sig hela hans natur.

Och nu »höll Annie Birger på att dö af kärlek till honom» — så hade borgmästarin-nan sagt. Och hon väntade sitt lif, sin lycka af honom. Han kunde omöjligt låta bli att känna sig smickrad på samma gång som för-argad. Så vidt han visste, var det första gången en qvinna höll på att dö af kärlek till honom. Att hon verkligen fattat så varma känslor för honom! Det hade han aldrig trott. Icke höll hon väl i själfva verket på att dö af sin kärlek — doktorn hade ännu ej i sin praktik träffat på det i romanerna vanliga fallet af »brustet hjerta», det trodde han inte på — ur anatomisk synpunkt visste han ej heller, hur ett brustet hjerta såg ut. Men Annie led — för hans skull. Kanske var det likväl till en del sjuklig inbillning. Han måste se till att bota henne därför. I alla händelser var han nu hennes läkare — för-troendefullt hade hon gifvit sin kropp i hans händer, litande på, att han skulle göra henne frisk. Som läkare ville han gå till henne, tala öppet med henne och få deras nuva-rande och framtida förhållanden klara.

Hans ansigte ljusnade, vecken på hans panna slätades ut. Han upphörde med sitt ifriga vandrande af och an, satte sig ner vid skrifbordet, tog fatt på en diger bok och ämnade fördjupa sig i sina studier.

Men mot hans vilja irrade hans tankar från boken, och i stället för papper och tryck-svärta såg han framför sig ett nedböjdt huf-vud med tunga, svarta flåtor, och detta huf-vud tillhörde en flicka, som grät hejdlöst, under det att en darrande röst tycktes hviska till honom, att det var så svårt att kämpa lifvet ensam, när man en gång haft så myc-ken kärlek — hellre då dränka sig i den brusande forsen!

Och åter kände han sig vek om hjertat vid tanken på henne. *Hvarför* skulle han ändå inte göra det?

»Nej,» sade han förargad, halfhögt till sig sjelf, »jag vill det inte — hon har inga an-språk på mig — jag kan lefva henne för-utan — min ros växer ännu oplockad och skär någonstädes i verlden, men en dag vill jag finna henne, och då vill jag vara fri!»

(Forts.)

Från Iduns läsekrets.

Ännu en gång »bättre» och »sämre» flickor.

Svar till »elak ungarl».

Dels å egna, dels å de för mycket illa behandlade »bättre flickornas», dels ock å deras mödrars vägnar vill undertecknad i korthet granska svar af »elak ungarl» till »en bondhustru».

För det första vill jag då nämna, att jag såsom f. d. stockholmare känner åtskilliga ogifta unga qvinnor, som med fullt skäl kunna hänföras under kategorien »bättre flickor», men det oakadt kunna konstern att »koka en gryta potatis, steka en biff, plocka en höna, bädda en säng, sopa ett golf, laga en strumpa och tänka en klok tanke till slut». Frisk luft och arbete äro för visso deras glädje, och »helsans rodnad» i regel denna glädjes frukt. Ingalunda äro de heller så oförståndiga i sin klädsel, som »elak ungarl» påstår. Undantag finnas naturligtvis — »bättre flickors» karrikytyrer, hvilkas egentliga sysselsättning är att vara modedockor och baldrotningar. Jag talar blott om »bättre flickor» i våra dagar i den s. k. medelklassens Stockholms hem, der fäderna i allmänhet äro magert aflönade embetsmän och mindre handlande och der mödrarna i mångahanda måtto få tillämpa den regeln: »nöden är uppfinningarnas moder» — äfven med hänsyn till dottrarnas praktiska uppfostran. Huru sådana flickor i regel äro i den fin-fina högre Stockholms societeten samt i landsortsstäderna och på landsbygden, vet jag ej; förmodar dock, att de flesta af dem ej skulle kunna känna igen sig i »en elak ungarls» karrikerade skildring af »en bättre flicka». Att *halvvarna skol flickor* »misshandla ett piano på det ohyggligaste» under skalöfningar m. m., händer nog ofta, men sällan gör sig väl en giftasvuxen »bättre flicka» skyldig till dylik förseelse. Antingen är hon alls icke musikalisk, och då har hon i de flesta fall takt nog att skona sig sjelf, pianot och åhörarna, eller är hon mer eller mindre musikalisk — och då njuta de mer eller mindre *musikaliska* åhörarna af hennes pianospelning. Likartadt är förhållandet beträffande »franska glosor». »Elak ungarl» torde vara temligen pessimist eller mycket gammal ungarl, som fördömer vissa »bättre flickor» för 20 å 30 år sedan, men som ej lagt märke till nutidens praktiskt-realistiskt uppfostrade Stockholms flickor.

För det andra vill jag nämna, att min lilla hustru är en f. d. »bättre flicka», som, efter att hafva genomgått ett högre lärarinneseminarium, flere år varit lärarinna i bättre hus, men icke förty — tack vare en förträfflig mors uppfostran och godt »husmors-påbrå» — är väl förtrogen med sin »Kajsa Varg», med tvätt, bak, slag m. m., som ej så noga kan specificeras, hvarjemte hon syr alla mina skjortor, stickar alla mina strumpor o. s. v., och har hon blott en mycket ung, oerfaren tjänsteflicka till sitt biträde. Sådana »bättre flickor» torde ej vara så sällsynta, som somliga hålla före. Skulle »elak ungarl» i osynlig måtto en längre tid kunna dväjas i mitt hem och undersöka alla dess vinklar och vrår, blefve han kanske »omvänd» och möjligen på sistone en god äkta man.

Slutligen några ord till »en bondhustru» som ett tillägg till de bägge andra svaren. Uttrycket »en sämre flicka» har jag hvarken hört eller sett i tryck förut, uttrycket »en bättre flicka» afser naturligtvis ej det moraliskt-religiösa, utan blott och bart *kulturområdet*. Enligt mitt förmenande bör med en »bättre flicka» förstås en ung ogift qvinna (helst född och uppförd i en »kulturfamilj»), som genomgått qvinnligt elementarläroverk eller fått motsvarande undervisning i hemmet, som har s. k. savoir vivre, förstår att någorlunda ledigt uppträda i sällskapslifvet samt har skönhets-sinne i det lilla och är i djupaste hvardagslag mån om snygghet och renlighet (t. ex. dagligt bruk af kalla väntevagningar, ej för lång tid mellan hvarje ombyte af kropps- och sänglinne, vaket inträsse för luftvexling sommar och vinter i bopningsrum o. s. v.). Detta skönhets och renlighets-sinne saknas af delvis ursäktliga skäl i *allmänhet* hos allmogen — äfven i större bondgårdar. Det är detta sinne, som icke minst torde känneteckna »en bättre flicka».

Lycklig äkta man.

De qvinnliga handelsbiträdena.

Man skrifer numera så mycket om »qvinna i hemmet» och »qvinna i skolan», men sällan, för att icke säga aldrig, ser jag något om »qvinna innanför disk», och det är därför jag vågar mig fram med några ord i Idun, närmast ställda till de fruor, som hafva qvinnliga handelsbiträden i sina hus, såsom varande mera omtänksamma än männen.

Det är oftast helt unga flickor, som inneha plats i handel, och man kan lätt tänka sig, huru uttröttade, ja, rent af uttråkade de skola blifva vid det ständiga innesittandet och pratandet med de många gånger alldeles otillfredsställbara kunderna, som ibland tyckas göra allt för att endast pina den stackars bodmamsellen. Men finge hon då och då en stunds frihet att uppriska sig med en promenad eller uppsöka en väninna, så blefve hon säkerligen både gladare och ifrigare med sitt arbete.

Nu kanske mången säger: »ja, det nekas henne ej att gå ut, då hon ber derom». Men helt visst ber hon aldrig, om hon ej är tvungen att utträtta några ärenden för egen räkning, ty det är i allmänhet svårt att bedja om något och helst det, som man möjligen kan tycka vara onödigt.

Det är ju sant, att de manliga biträdena äro lika stängda, men de komma åtminstone ut, då de slutat för dagen, då deremot en flicka icke gerna, synnerligast vintertiden, kan gå ut så sent; och dessutom är det ganska vanligt i en del hem, att hon blir den, som då skall se efter barnen, eller ock framtages något arbete, som är så bra att då få gjordt.

Derför beder jag fruarna på det vänligaste: »laga så att edra biträden få en timmes frihet emellanåt till en promenad eller — det är ett härligt vinterväder och präktig is litet hvarstades; hur *förtjusande* någon gång att åka skridsko! Men bestämmen tiden, så att hon ej behöfver känna sig orolig för hvarje minut, som går, och det blir många, som bli eder tacksamma och icke minst

Emilia.

Till F. S.

Tack för uppsatsen om Nils Hertzbergs bok: »Qvinnans kallelse och uppfostran»; den var alldeles min egen — och jag hoppas flere tänkande qvinnors — åsigt om saken. Hoppas att F. S. läst »Qvinnofrågan» af Emil Svensén, fastän tidningarna naturligtvis ej uttalat sig så smickrande om den, som den förtjenar.

Ernestine.

Handarbeten.

Gobelinstygn sys öfver 2 eller flere trådar på höjden och 1 på bredden, och då en stygnrad är avslutad, sys den nästföljande tillbaka som stickstygn eller vändes arbetet och stygnen stickas upp och ned som förut. Dessa stygn kunna äfven sys öfver en tråd på höjden och 2 på bredden. De så kallade Svenska gobelinstygnen likna plattsöm och ligga rakt på öfre och snedt på undre sidan och arbetas efter afräkrade trådar med stygnen i olika riktningar. Konturerna markeras stundom med stickstygn.

Flätstygn (Tvist) sys med ett stygn öfver 4 trådar på längden och 2 på höjden, samt ett kortare stygn tillbaka öfver två trådar på höjd och längd. Stygnraderna börjas och avslutas med vanliga korsstygn. Dessa stygn användas mycket i stället för korsstygn och kunna sys efter vanliga korsstygnsmönster. Enligt gamla mönster omgifvas ofta de med dylika stygn fyllda figurerna med konturer af stjelkstygn i någon mörk nyans. *Elvira H.*

Hushållet.

Soppgrönsaker om vintern. Om man planterar korta tjocka persiljerötter och selleriknolar i en djup med fuktig jord fylld låda och placerar denna på ett varmt ställe kan man alltid ha friska grönsaker till sin soppa. *Förståsigpåare.*

Matlagning.

Surstök. Ett stycke innanlår af oxe lägges mellan enris i ett stenkärl, hvar efter så mycket skummjöl påhålles, att det står öfver köttet. Får stå omkring 8 å 14 dagar. Då den skall användas

späckas den väl med fläsk och spådes med mjölk. I säsen tillsättes litet socker efter smak. Denna stek är utmärkt god och smakar som vildt. *Fru Elin.*

Kokt gås. (Efter rysk metod.) En ung gås renas och skäres i stycken, hvar på den kokas i vatten med salt, rötter, kryddor och några champignoner. När köttet är mörkt, brynes en rågad sked mjöl i godt smör, och tillsättes här till något litet af spadet samt sur grädde. Finskurna champignoner eller andra svampar läggas till säsen, som får några uppkok och vid anrättningen hålles öfver gåsen. *Förståsigpåare.*

God stufvad lake. Till 4—6 lake tages en bit smör (4—6 lod), en hand full sockerbitar, en liten hel rödlök; 4—6 skorpor finstötas, som strörs hvarfals mellan fiskbitarne; en tjock citronskrifva (i brist deraf, 2 teskedar ättika) och salt efter smak. Ett drygt kvarter vatten påhålles sist, tål att koka rätt länge; när den är kokt, ihålles 2 matskedar konjak eller vin, ätes i sin egen säs. *Maria.*

Njurbröd. Man finhackar ett par kokta njurar (kan äfven användas kalkkött), blandar upp det i god mjölk, stötta skorpor och hvitpeppar och salt efter smak. Denna smet bredes på hvetebrodsskifvor, som först blötes i mjölk. Sedan gräddas bröden i väl smord panna. Serveras med lingonsylt till frukostar. *Isidora.*

Efterrätter.

Grädkaka. $\frac{1}{4}$ k:a sur grädda vispas hårdt och tillsättes med socker efter smak samt skalet af en half citron. Sedan ivispas 7 ägg, ett i sender och sist 3 å 4 skedar hvetemjöl. Kakan,

som i smord form gräddas i ugn en timma, serveras med sylt, helst strax efter den tagits utur ugn. *Asta W.*

Blanc Manger. $\frac{1}{2}$ k:a grädda vispas till hårdaste skum och tillsättes med socker och vanilj efter smak samt sist 2 lod i litet vatten upplöst gelatin, som endast ljumt iröres. Uppslås genast på geléskål och får stelna. *Asta W.*

Anna-tårta. 1 smör skiras samt röres tills det hvitnar, då man ilägger $\frac{3}{4}$ socker, $\frac{1}{2}$ rifven sötmandel, 5 hela ägg och $\frac{3}{4}$ mjöl. Gräddas i en kaka i god ugn. *Asta W.*

Grädd-crème. $\frac{1}{2}$ stop god grädda kokas med socker och citronska under ständigt vispning. 8 äggwhitor vispas till skum samt läggas till gräddan. Kastrullen lyftes af elden, men vispningen fortfar, till dess crémen är kall. Upphålles på sitt fat, garneras med sylt samt serveras kall. *Finska.*

Sockerkaka. Från 16 ägg borttagas 8 whitor, det öfriga vispas till skum och iröres häri 1 socker och 24 lod mjöl. —a—d.

Bakning.

Hjorthornskakor. 3 ägg, $\frac{1}{2}$ socker, 12 lod smör, en bra tesked hjorthornsalt, mandel efter behag, mjöl, så att det blir en lagom deg. Af denna deg göras små kakor af hvilken form man vill, bestrykas med äggula och beströas med kanel, mandel och socker. Dessa kakor hålla sig ovanligt länge. *Fru Elin.*

Ginger. $\frac{1}{2}$ kvarter grädde vispas till hårdt skum, vispas derpå med $\frac{3}{4}$ socker, $\frac{1}{2}$ kvarter uppkokad sirup, 2

matskedar ingefära, en matsked pulvriserad soda och för 6 öre cedroolja. *Fru Elin.*

Mandelmusslor (utmärkt goda) 1 $\frac{1}{2}$ val urtvättadt smör, 1 $\frac{1}{2}$ socker, 10 lod sötmandel, 6 lod bittermandel, 2 äggulor och nästan 3 hvetemjöl. *Fru Elin.*

Sundhetsskorpor. 10 sammanmalet hvetemjöl, 1 kanna mjölk, $\frac{1}{2}$ sirup eller socker, stött fenkål efter smak, 8 lod pressjäst. *Fru Elin.*

Mandelkransar. 25 ort socker, 3 äggulor, 25 ort stött mandel, 3 matskedar grädda, 3 matskedar skirdt smör, mjöl så litet som möjligt. *Fru Elin.*

Goda kryddskorpor. 1 $\frac{1}{2}$ kanna mjölk, 2 $\frac{1}{2}$ smör, $\frac{1}{2}$ stop grädda och $\frac{1}{2}$ stop sirup. —a—d.

Hvita pepparkakor. 4 äggulor, 3 hvitor, $\frac{1}{2}$ socker, $\frac{1}{2}$ smör, 1 mjöl, $\frac{1}{2}$ tesked hjorthornsalt och litet cedroessence. —a—d.

Smörkransar. 2 skedblad grädda till hvarje skedblad saltadt smör; mjöl så att degen kan handteras. —a—d.

Goda pepparkakor. $\frac{1}{4}$ kanna sirap och 1 kvarter stött socker kokas upp tillsammans; $\frac{3}{4}$ osaltadt smör tillsättes. I detta röres 1 matsked pomeransskal, 1 thesked nejlikor, 2 dito ingefära, 2 dito kanel. Då det svalnat iröres 5 ägg, 1 matsked pottaska och 1 thesked hjorthornssaft. Så mycket hvetemjöl att degen blir hård. God ugnsvärme. Dessa pepparkakor bli möra. *Mimmi.*

Pepparkaka. 2 farinsocker, 6 äggulor, 6 skedblad smält smör, 2 kvarter god grädda, 2 theskedblad kanel, lika mycket kardemumma, 3 skedblad het soda samt mjöl så att degen kan kafas. *Finska.*

Kaffetårta. 4 hela ägg blandas väl med 12 lod mjöl, 12 lod skirdt smör, 1/2 socker, gräddas i en väl smorl form. *Fru Elin*

Långa pepparnötter. 3 ägg, 8 lod sötmandel, 2 lod bittermandel, 1/2 mjöl — vispas väl. *Fru Elin*

Vanilj-bröd. 7 äggulor, 2 hvitor, 1 socker, 1 socker, 1 socker, för 25 öre vanilj — massan uttages med form. *Fru Elin*

Fina kanelbröd. 6 ägg och 1 socker vispas 1 timma, sedan röres 1 socker, 1 socker, 1 socker i långa bitar samt rullas i socker och kanel. *Fru Elin*

Spritskransar. 20 lod väl urvattnadt smör arbetas, tills det blir smidigt; 7 lod socker, 2 lod rifven bittermandel samt 30 lod hvetemjöl inblandas. Degen lägges i spritsbössa och bakas i kransar. *Herta*

Fönsterträdgården.

Mask i blomkrukor dödas genom att plantorna vattnas med 1/2 % karbollösning (80 droppar ren karbolsyra till 1 liter vatten.) *Förståsigpåare*

Huskurer.

Mot skoskak. En salfva häremot, som användes inom den tyska armén, har följande sammansättning: 5 delar ren salicylsyra och 98 delar bästa färtalg. *Förståsigpåare*

Hvarjehanda.

Fiskben i halsen. När man fått ett fiskben i halsen, bör man svälja ett rått ägg, som i de flesta fall skall bringa benet att lossna och glida ned. *Förståsigpåare*

Äkta perlor, som bäras i håret, på halsar eller armarne, insuga i tidernas längd svett, hvaraf de bli gula. Man har flere medel att rengöra dem, men de återfå dock aldrig de nya perlornas glans. Perlorna rengöras genom att man lägger dem i en pung med hvete-kli och värmer dem öfver en koleld, allt under det de hållas i beständig rörelse. Man kan äfven i en quart koka dem i mjölk, hvori upplöses litet såpa. Efter kokningen sköljas de i kallt vatten och torkas i en vit duk. Man kan sedermera träda upp dem på ett snöre och baka in dem i ett bröd af rågmjöl, dock får brödet ej gräddas allt för brunt. Hjelpa ej alla dessa medel, kan man under ett par minuter lägga perlorna i värmd vinättika eller i mycket utspädd svafvelsyra. Dock få de ej ligga för länge häri, i annat fall upplöses de. *Förståsigpåare*

Sticklingar af rosor, fuchsior o. s. v., som skola försändas längre vägar, hålla sig bäst friska, om man sticker den afskurna stjälken eller qvisten en tum djupt in i en rå potatis; sticklingar, som så behandlats och endast insvepts i papper, ha hållit sig bra 3—5 dagar. *Förståsigpåare*

Fläckar på svarta ylleklädningar t. o. m. oljefärgsfläckar uttagas lätt, om man fuktar en yllelapp med fotogén och gnider fläcken med. *Fru Elin*

Läkareråd.

Lia 26. Så vidt vi af edert bref kunna bedöma saken, föreligger något underlifslidande. Vi tro, att det är nödvändigt för eder att rådfråga en specialist. Har ni ej tillfälle dertill?
Eulalia. Enligt vår tanke vore behandling med hypnotism i detta fall på sin plats.
Greta. a) Ni frågar om edra »sugningar i maggropen» komma af bleksot. Ja, om ni öfver huvud taget har bleksot — hvilket vi ju ej kunna veta, då alla vidare upplysningar saknas, — så är det både möjligt och sannolikt, att denna är orsaken. I sådant fall måste naturligtvis er bleksot behandlas. b) Bästa medlet är att låta operativt aflägsna dessa tingestar.
X. Y. Det förvånar oss, att ni ej af den läkare, som föreskrifvit afmagringskur, äfven fått föreskrifter för dennas genomförande. En

dylik kur måste nämligen afpassas olika för olika fall. Ni måste i alla händelser lemna oss närmare upplysningar om er ålder, er kroppskonstitution, beskaffenheten af er sjukdom etc., för att vi skola kunna lemna de önskade föreskrifterna.

K. L. M. Vigtigare är naturligtvis här vid lag att känna orsaken till »skatarn», emedan behandlingen ju beror härför. Alla väglödande upplysningar i detta afseende saknas dock; ni upplyser ej ens om ni är af manligt eller qvinligt kön. Som vi emellertid antaga det sist nämnda vara fallet, så vilja vi nämna, att underlifslidanden ofta nog gifva anledning till de symptom, ni nämner. Om en verklig blåskattar föreligger, kan afgöras blott genom urinundersökning. Af dessa skal är läkareundersökning nödvändig, och då ni dess utom, för den händelse blåsköjningar, som ni tror, skulle vara på sin plats, måste af läkare instrueras för denna behandling, så är vårt bästa råd, att ni fortast möjligt personligen vänder er till läkare. *Dr. — d.*

Frågor.

Nr 43. Skulle någon af Iduns läsarinor kunna och vilja med snaraste upplysa om sättet att borttaga märkläckspumpar på duktyg, vore jag mycket tacksam. *Fru Elin*

Nr 44. Gif en af Iduns prenumeranter en uppgift på bästa sätt att förvara ägg öfver vintern samt lämpligaste tiden för deras inläggning. *Elin*

Nr 45. Skulle nämligen någon af Iduns läsarinor vara i tillfälle uppe en metod för tvättning af studentmössor? För svar härpå tackar *Norissa*

Nr 46. Huru och hvad bör man göra och till hvea skall man vända sig för att få inträde som barmhertighetssystem. Svaret snart derpå till en *Olycklig*

Nr 47. Kan någon af Iduns många läsarinor säga en oerfaren, ung husmoder, hur hon skall bära sig åt för att få mögelfäcker ur lakan? Vore inmerligt tacksam om svar lemnades så snart som möjligt till *A. L.*

Nr 48. a) Var god säg mig något bra medel mot frost i händerna.
b) Hur borttages den föregliga »knarren» i skodon? *A.*

Nr 49. Hvad är att göra mot värk i händerna, som ryckvis fortfarit i något öfver ett år. Hufvudsakligen de två mindre fingrarna och motsvarande delen af handen hålla på att dö bort eller förlamas samt äro mycket ömtåliga för köld. Elektrisk behandling af läkare har ej åstadkommit önskad verkan. *N. L.*

Nr 50. Hvert skall en ung, obemedlad flicka vända sig, som saknar hog för hushållsgöromål och ej eger nödiga kunskaper för antagande af lärarinneplats? Råd och upplysningar mottagas tacksamt af *S.—d.*

Nr 51. Finnes någon från trycket utgifven bok, som behandlar vegetarismen i Sverige, och i så fall dennas titel frågor *En flicka från Eftersmäländ*

Nr 52. Huru skall man få tillträde till en elevplats vid Hemmet för sjuksköterskor? Huru lång lärotiden? Huru stora utgifterna? Svar till *S.—d.*

Nr 53. a) Fins det något enkelt men säkert sätt att i större skala odla champignoner i det fria? (Ströbombs metod är känd.)
b) Den ungefärliga afkastningen af metoden?
c) Sätt att odla champignoner inomhus?
För besvarandet af ofvanstående skulle nog mer än en svampvän vara ytterst tacksam. *»Svampvän»*

Svar.

No 11—25. God köttpudding samt andra köttträtter m. fl. goda saker får man råd för i en liten kokbok af Anna Bergström, som kostar — 50 öre; i den kan och Augusta få veta, hur man garnerar och glacerar tårter. *v. S.—n.*

Nr 19. Signe önskar i nr 5 af Idun, att någon af Iduns läsarinor ville undervisa henne i handarbete; ombedes därför att vända sig till Iduns redaktion för erhållande af adress till *Anaximander*

Nr 26. För att få gamla fula golf hvita fordras att skura dem väl och ofta; man tager litet malen krita och grön såpa till skuringen. *Maria*

Nr 28. Att ett par gånger i veckan en helt kort tid låta väl inborsta håret med litet vatten, salt och tvål gör en utmärkt verkan. *Maria*

— Ett par, tre aftnar i veckan bör håret omsorgsfullt kammas med finkam, doppad i ljumt vatten, hvori litet salt blifvit upplöst, och omedelbart därefter ingnides hufvudsvålen med följande pomada, som kan tillredas å hvarje apotek: Medulla ossium bovis gr. 25, Kallberedd kinaextrakt gr. 2, Bergamoolja droppar 5 å 6. *—a.—d.*

Nr 31. Gants de Suède kunna både tvättas och färgas. Antingen i den handsktvättningsanläggning som har sin lokal vid Drottninggatan nr 53 eller i Kohns kemiska tvättningsanläggning vid Hamngatan och vid Röd-bodtorget (allt i Stockholm).
— Man lägger schablonen på det linne, som skall märkas, och penslar öfver det med färg, som finnes beredd särskildt för det ändamålet, och som lättast fås i någon färghandel. *M. M.*

— Gants de Suède kunna tvättas och blifva bra. De läggas uti gasolja, kramas och blötas igen, samt sköljas derpå i ren gasolja. Färgar Risack, Drottningg. 55 Ståhm, färgar utmärkt i alla coulörer, men de krympa något. *v. S.—n.*

Nr 32. Vattenglas, som utgör en vattenlösning af kiselsyra i öfverskjutande alkali, har en vidsträckt användning; men blott följande torde här kunna anföras.
Emedan vattenglas efter intorkning kvarlemnar en i vatten olöslig återstod af silikat, har det erhållit en stor användning till indränkning af telegrafstolpar, takspån, teaterkulisser och tyger m. m. för att skydda dem mot förruttelse och förbränning. Vid eldsvåda brinna nämligen sådana föremål ej med låga, utan glöda blott. Vidare användes vattenglas såsom betmedel vid färgerier, och såsom fixermedel vid porlinsmålning och frescomålning, till kitt för glas och porlins, till tvål- och såpberedning samt till flere slag af cement.
Glaspulver kan hvar och en bereda sig genom att pulverisera glas i en vanlig mortel samt sikta det. *Nitmar*

Nr 36. Lägg en nypa mannagryn i en ren linnelapp, vik ihop den och gnugga grynen väl i lappen. Är lappen ej gul efter gnuggningen, så äro grynen hvarken färgade eller giftiga. *Agneta*

Nr 38. En husmor på landet bör, om hon är frisk och stark, stiga upp senast kl. 6 om sommaren samt kl. 7 om vintern. Sysslorna företagas i den ordning de kräfvä, t. ex. först en rond i köket för att se, om allt der är i sin rätta ordning, sedan uppsyn öfver rummens städning, så kaffebordets iordningsställande. Därefter får hon ej förglömma att närvara i barnkammaren (om barn finnas) och sjelf noga tillse och deltaga i barnens tvättning och klädsel samt sedan läsa morgonbön med barnen eller allt folket tillsammans. Vidare afläsa dagens göromål hvarandra, men försumma ej att vara med öfverallt, först och sist i din barnkammare: barnen äro din största skatt. *Maria*

Nr 39. På Bikupan i Stockholm emottagas spetsar och allt slags vackert handarbete till försäljning. *Maria*

Breflåda.

Hanna R. Eder uppsats skall snart inflyta. *Malmor på landet.* Som ofvan.

Skånsk bondflicka. 2:dra quartalen för 1888 finnes att få mot insändande medels postanvisning af 1 kr. till Iduns redaktion.

Maggie. Törhända med någon ändring. Ni tillständer väl oss emellertid en veckas betänketid? *Red.*

Innehållsförteckning:

Hanna Lindberg (med porträtt). — Vi och våra tjänarinnor (i skafferinyckelfrågan), af Nina. — Sjelfbeherkning, af Sofia. — Om dukning af bord. — Det första mötet. Poem af N. H. — Husmödrar emellan. Tyvenne svar till »Betty». — Handarbetets vänner, af J. N.—g. — Teater och musik. — Literatur. — En radikalkur; novell af Elin Ameen (forts.). — Från Iduns läsekrets.

Handarbeten. — Hushället. — Matlagning. — Efterrätter. — Bakning. — Fönsterträdgården. — Huskurer. — Hvarjehanda. — Läkareråd. — Frågor. — Svar. — Breflåda.

Annonsor.

Annonspris: 25 öre pr petitrad (= 10 stafvelser). Ingen annons införes under 1 kr.

LEDIGA PLATSER.

En dugtig, pålitlig och skicklig kokerska eller köksa erhåller plats på ett bruk i Vestmanland instundande 24 April. Lön 100 kronor. Svar till »S.», Bånghammar. [110]

PLATSSÖKANDE.

En allvarlig lärare, van att undervisa äfven till läroverks högre klasser, samt försedd med de bästa betyg, söker informatorsplats. Svar till »Lä-rare», Eskilstuna p. r. [107]

Husmödrar!

En ung flicka af god familj, som genomgått en 5 månaders kurs i Hushållsskola i Stockholm och sedan 3/4 år praktiserat i landthushåll vid en prestgård, önskar nu eller till våren plats i hushåll på landet. Goda rekommendationer. Svar till »I. R.», Moheda, Poste restante. [111]

Ett medelålders fruntimmer, vant vid husliga göromål, önskar snar verk-

samhet, helst som biträde åt en äldre dam eller som värdinna i ungarls-hem. Plats i familj antages äfven. Betyg kunna företes. Svar till »Snarverksamhet», Eksjö p. r. [105]

DIVERSE.

Doktor Carl Flensburg
14 Lilla Vattugatan 14.
Hvardagar 1/23—1/24. Helgdagar 10—11.
Behandlar företrädesvis **Barnsjukdomar.** [34]

1888

års årgång af

IDUN

fr. o. m. nr 11 t. o. m. nr 52 eller mer än tre quartal (Obs! I nr 11 börjar den längre följetongen, hvadan intet af den samma går bort.)
säljes oinb. för 1 kr. 50 öre, med lösa permar för 2 kr. 50 öre samt kan användas som en synnerligen lämplig present

vänner och vännor emellan. Efter till Redaktionen af Idun ingången requisition sändes årgången mot efterkräft med tillagd porto.

1888

Husmödrar!

Försöken **Th. Winborg & Cris** i Stockholm tillverkningar af

Ättika, Senap, Såser, Soja,
flere gånger prisbelönade och fullt jemförliga med de bästa utländska fabrikat. Tillhandahållas hos Hrr specerhandlare.

[95]

Baronessan Vetseras och Kronprins Rudolfs fotografier, komna direkt från Wien, nya, eleganta, säljas till 50 öre, i kab-format 1 kr. franko genom *Fotografiska Etablissemnetet* i Engelholm. 10-öres frimärken emottagas. [104]

Engelska Magasinet

38 Regeringsgatan 38, 1 tr. upp. Strumpor, tricotunderkläder för Damer, Herrar och Barn, randig och enfärgad Serge, Cheviot till gosskläder, Flannel, Velveteen, Barnskor, Corsetter samt Engelska Reformlif, Tricotkostymer och Kavajer för mindre gossar. Pears Soap m. m.
Utmärkta Teér.
OBS. Endast Engelska varor af bästa kvalitet. [70]

Nytt! Praktiskt! Nytt!

Hvar och en, som önskar lära sig rätta sättet att väl och vackert till-skära *fruntimmers- och barnkläder*, får hos mig mot endast 15 kronor för full kurs på 30 timmar inlära en ny och enkel, men fullkomligt säker metod. (Skulle någon behöfva längre lärotid, lemnas den gratis.) Anmälningar alla söcknedagar kl. 11—1. Rådmanngatan 24, 1 tr. upp.

Anna Carlsson.
född Forssell. [108]

LEVERIN & C:o

61 Drottninggatan 61
3 tr. upp

få härmed rekommendera sin nya, tidsenliga

All slags
Fotografering
utföres omsorgsfullt
enligt nutidens fordringar.

Med största högaktning

LEVERIN & C:o

[27]

Frans Lundberg

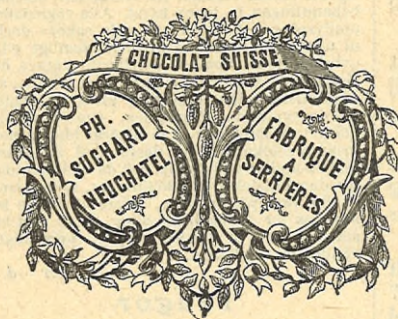
St. Gråmunkegränd 1. Filial: Stallgatan 1.

Säljer billigast i Stockholm 1:ma malldrycker, mineralvatten och läskedrycker m. m., deraf *särskildt* rekommenderas: Porter à 15 öre, Taffelbier à 10 öre, s. k. Maltextraktöl à 8 öre, Hushålls-Pilsnerbier à 7 öre, 1:ma bäjerskt Öl à 6 öre, Iskällardricka à 5 öre, Vichy, Biliner och Sodavatten à 5 öre o. s. v. **Obs! Utmärkta varor.**

Minsta antal, 25 flaskor, hemsändes *fritt* efter order pr post eller telefon. — Till landsorten mot efterkraf. [81]

SUCHARD.

17 Guld- och Silvermedaljer. Suchard's Chocolat.

Fabriksmärke.

Erkänd utmärkt *qualité*.
Samtliga Suchard's Chocolader äro garanterade ren Cacao och socker utan tillsats.
Suchard's Praliner, Gianduja, Capsules, Noisettes, Nougatines och andra dessertchocolader rekommenderas.

Suchard's Cacaopulver, Cacao Soluble, ett rent lösligt pulver i bleckburkar på $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ och $\frac{1}{8}$ kilo, är drygt, välsmakande och närande. Af Suchard's Cacaopulver får man 100 koppar på $\frac{1}{2}$ kilo. [21]

SUCHARD.

TILL SALU I ALLA BOKLÅDOR.

Husmödrarnes Metertabell.

Lättfattligaste hjälpreda för torghandeln och handelsboden utgifven af *Oscar Jansson*.
Pris 25 öre. [102]

UMLÄRLIG FÖR HVARJE HUSMODER.

Prisförteckning

öfver alla brukliga frösorter, rosor, dahlior, blomsterlökar, sparris och jordgubbspl. m. m. tillsändes på begäran kostnadsfritt af C. Appeltofft & C:o Fröhandel Halmstad. [97]

Ramlösa Plantskola.

Min nya priskurant öfver rikhaltiga förråd af alla slag plantskoleartiklar är nu utkommen och tillsändes franko. Helsingborg i september 1888. *N. P. Jensen*. [522]

HVARJE HUSMODER
bör ovilkorligen skaffa sig ett i slutet af nästa vecka utkommande särskildt ungdomsnummer af

Skandinavisk Modetidning.

Detta nummer, omfattande ej mindre än 24 stora sidor med inemot 100 illustrationer och ett fint kolorerad omslag, framställer i bild och text allt, som hör till barnens och barnkammarens utstyrel. Expedieras till en hvar, som insänder 50 öre i frimärken.

Af Skandinavisk Modetidnings brudutstyrelnummer,

utgifvet i januari samt i bild och text meddelande allt, som hör till en yng frus utstyrel, finnas ännu ett par hundra exemplar att tillgå, likaledes mot ett pris af 50 öre.

Priset å Skand. Modet. är eljes 8 kr. pr år, 2 kr. 50 öre pr kvartal.

Försäkrings-Aktiebolaget

Skandia

Stockholm

Hufvudkontor: Fredsgatan 18. [20]

Fysiologiska skodon

för damer, herrar och barn tillverkas hos undertecknad.

Använd alltid sådana åt edra barn, så få de ej liktornar och kylknölar på gamla dagar! Om profsko insändes, behöfver ej mått tagas. Högaktningsfullt [78]

C. NILSSON, Drottninggatan 100.

Kurs i klädsömnad

gives af undertecknad för ett begränsadt antal elever. OBS. Eleverna förfärdiga egna klädningar.

Bernadina Nicodemi,

Barnhusgatan 4, 1 tr. upp öfver g. [48]

Alla fördelar framför andra sorter!

Allmänt erkändt bästa

Snörlif "La Gracieuse",

såväl i höga som låga former, finnes endast att erhålla hos

Henrik Labatt,

Kongl. Hofleverantör,

27 Drottninggatan 27

Stockholm.

Obs. Tillsändes, om lifvidden uppgifves i centimeter eller decimaltum. [71]

Sturegatan n:r 8. Telefon: 84 30.
Lacave y Ca, Cadiz. Äkta Spanska Viner i Stockholm.
Fersenska Terrassen. Telefon: 54 50.
Kungsgatan n:r 7. Telefon: 57 70.